

At alii tum antiqui, tum recen-
tes negant Pontificalia exerceri in
privata Tonsurae collatione. Inter
antiquos hanc sententiam propugna-
vit doctissimus Giraldi *Expositio
iuris Pontificii Part. II, Sect. XXI,
Nota II, pag. 826*, quo loco scri-
bit: « Quod neque dictam suspen-
» sionem, aut aliam poenam incur-
» ret, si in aliena Dioecesi primam
» Tonsuram proprio subdito priva-
» tim conferat, quia ut notat Van-
» Espen Part. 1, tit. XVII, n. 12,
» cum Cardinali de Luca, haec dari
» potest sine Pontificalibus, et quia
» non est proprie Ordo, sed intro-
» ductio ad illum. »

Inter Commentatores vero Pianae
Constitutionis eandem sententiam
propugnant cl. Fr. Piatius *Comment.
pag. 307*, et clarissimi Scriptores
Ephemeridum *Nouvelle Revue Théolo-
gique Tom. XVII, pag. 271*, et alii.
Cum itaque ob Doctorum discrepan-
tiam non constet de evidenti legis
sensu, sententia insuper negans pro-
babilis sit, ut notat Bonacina, Epi-
scopus qui in casu privatim Ton-
suram conferret, non esset uti sus-
pensus a Pontificalibus iudicandus.

Haec autem suspensio per annum
durat; ideoque post annum per se
cessat; infra sed vero absolutio ab
Romano Pontifice petenda erit.

Circa eiusmodi suspensionem

n. 3. » Attamen tum Benedictus XIV, tum Thesaurus ita loquuntur de eiusmodi re
ut deprehendere non liceat an loquantur de huiusmodi collatione Tonsurae cum in-
signiis Pontificalibus, vel absque. Probabilius imo est eos loqui de tonsurae col-
latione cum pontificalibus insigniis, cum simul loquantur de collatione Ordinum,
qui sine pontificalibus insigniis conferri non possunt.

quaestio est inter Commentatores
an ea sit censura proprie dicta, vel
tantum poena. Et quidem Conrado
Memoriale de censuris scribit: « Ve-
rius est hanc non nisi meram esse
punctionem »: consequenter qui
eam violaret irregularitate non li-
garetur, quod certum est.

Quod autem haec suspensio sit
poena, non autem censura ex eo
deducunt, quod lata sit ad tempus
determinatum, scilicet per annum.

Attamen praestantissimi scripto-
res *de la Nouvelle Revue Théolo-
gique Tom. XVIII, pag. 271*, expo-
sita sententiae ideo contradicunt,
quia Constitutio *Apostolicae Sedis* de
unis censuris sollicita est, minime
de poenis, privationibus, nullitati-
bus actorum etc.; qua de causa ra-
tioni conforme videtur affirmare
quod R. Pontifex vel de veri no-
minis censura locutus sit dum hanc
innovavit suspensionem, vel saltem
quod ei tribuere voluerit eisdem
effectus.

Postremae sententiae nos suscri-
bendum esse putamus, non tamen
ob rationes expositas, sed quia sus-
pensiones a iure, quales sunt il-
lae omnes quae feruntur in *Constit.
Apostolicae Sedis*, sunt omnes veri
nominis censurae, nisi aliud constet,
fuerint in perpetuum, fuerint ad
tempus latae; ratio hinc adducta a

primae sententiae defensoribus pro
suspensionibus valet quae sunt ab
homine; quae vero adducitur ab iis

qui nostram sententiam defendunt,
locum non habet. Aque ita huic
Capiti finem imponimus.

APPENDIX XLIX.

**De Suspensione lata in Dignitates, vel Canonicos episcopali caractere
insignitos, qui regimen Ecclesiae conferunt nominato a potestate
laica, vel electo a Capitulo.**

Eiusmodi suspensio extra Con-
stitutionem *Apostolicae Sedis mo-
derationi* graditur; lata enim fuit
a Romano Pontifice Pio IX die 28
Augusti 1873 in Constitutione *Ro-
manus Pontifex* quam nos retuli-
mus *Vol 1. Commentariorum no-
strorum pag. 413*.

Ea porro in Constitutione infer-
tur excommunicatio Romano Pon-
tifici speciali modo reservata, et
privatio fructuum ecclesiasticorum
beneficiorum quorumcumque alio-
rumque reddituum ecclesiasticorum
a Canonicis et Dignitatibus respec-
tive obtentorum, si mortuo Epi-
scopo, audeant ad Ecclesiae regi-
men suscipere nominatum vel prae-
sentatum a potestate laica quacum-
que de causa, remoto exinde Vi-
cario Capitulari rite constituto. Ete-
nim, mortuo Episcopo, Ecclesia
vacans regenda est a Vicario Capi-
tulari rite constituto ad praesenta-
tionem usque litterarum Apostoli-
carum a novo Episcopo peragen-
dam; atque si contingat ut Vicarius
capitularis interea moriatur, novus
quidem Vicarius eligendus est,
numquam autem suscipiendus Epi-

scopus vel a Capitulo electus, vel
praesentatus a laica potestate.

Porro in Capitulares, quocum-
que nomine censentur, lata est ex-
communicatio speciali modo reser-
vata et privatio fructuum, uti supra
animadvertimus. At quoniam non
raro contingit ut inter Capitulares
sint etiam Episcopi, hinc Pius Pa-
pa IX in eos suspensione his ver-
bis animadvertit.

« Si vero aliqui ex praedictis
» (Canonicis) Episcopali caractere
» sint insigniti, in poenam suspen-
» sionis ab exercitio Pontificalium,
» et interdicti ab ingressu Ecclesiae
» ipso facto, absque ulla declara-
» tione incidunt Sanctae Sedi pa-
» riter reservatam. »

Ergo hanc suspensionem illi tan-
tum ex Capitulum componentibus
incurrunt, qui sunt episcopali cha-
ractere insigniti; et clarum est,
cum tantum Episcopi a Pontifica-
libus suspendi possint, vel ii qui
iurisdictione quasi episcopali pol-
lent, qui tamen hoc in Capite non
comprehenduntur, cum sermo in
eo sit de caractere episcopali qui
competit tantum episcopis proprie

dictis qui consecrationem episcopalem susceperunt. Hi igitur Episcopi ad Capitulum pertinentes, si in aliquem nominatum et praesentatum a potestate laica conferre praesumpserint Ecclesiae cathedralis vacantis curam, regimen et administrationem, quocumque demum nomine vel titulo id fiat sive Provisoris, sive Vicarii generalis etc. antequam nominatus vel praesentatus exhibeat de more literas apostolicas suspensionem ab exercitio Pontificalium incurrunt, Sanctae Sedi reservatam.

Verum triplex hoc in loco oritur quaestio quarum 1. an eandem suspensionem incurrant Episcopi praedicti si Ecclesiae vacantis curam, regimen et administrationem conferant non nominato et praesentato a laica potestate, sed ab ipso Capitulo, quod eligendi habeat potestatem?

2. Hanc suspensionem incurrunt ne ipsi Episcopi praesentati, nominati, vel electi si Ecclesiae regimen suscipere praesumpserint; vel alii eodem caractere episcopali insigniti qui vel obedientiam, auxilium, consilium, favorem intruso Episcopo praestent?

3. Haec suspensio est ne specialiter, vel simpliciter Romano Pontifici servata?

Relate ad primam quaestionem, certum videtur praedictos Episcopos latam suspensionem ab exercitio Pontificalium incurrere. Etenim in Constitutione *Romanus Pontifex*

Pius Papa IX renovat et confirmat Pii VII praesertim dispositiones et decreta, quibus praecipitur ut si, durante Sede vacante moriatur Vicarius Capitularis rite constitutus, eligatur quidem novus Vicarius Capitularis, vel administrator, nullo autem pacto conferatur Ecclesiae regimen in Episcopum electum a Capitulis, aut a laica potestate nominatum seu praesentatum. « Si » interea Vicarius Capitularis de- » cesserit, aut sponte suo muneri » renuntiaverit, tunc Capitulum, de- » ficiente qui potestatem habet » deputandi vacantis Ecclesiae ad- » ministratorem seu Vicarium, no- » vum quidem Vicarium vel admi- » nistratorem eligat, numquam » vero electum in Episcopum a » Capitulis, aut a laica potestate » nominatum seu praesentatum ad » dictam Ecclesiam vacantem. »

Cum autem postea dicat Pontifex se confidere dignitates et Canonicos aliosque ad quos pertinet eligere Vicarium Capitularem fore executores *quae hisce nostris litteris declarata ac decreta sunt*; sin minus incursuros esse poenas quas decernit, nullum dubium esse potest quin dispositio Pontificis completatur etiam electos in Episcopos ab ipsis Capitulis quae iure eligendi gaudent.

Altera pariter quaestio certam solutionem habet ex ipsa Constitutione *Romanus Pontifex*. Postquam enim in ea Pius Papa IX dixerit: « In easdem pariter poenas reser-

» vatas (excommunicationis specia- » liter S. Sedi reservatae, et pri- » vationis fructuum beneficiorum » ecclesiasticorum quorumcumque) » ipso facto incurrunt nominati et » praesentati ad vacantes ecclesias, » qui earum curam, regimen et » administrationem suscipere au- » dent ex concessione et transla- » tione a Dignitatibus et Canonicis, » aliisque de quibus supra in eis » peractam.

» Nec non ii, qui praemissis pa- » ruerint, vel auxilium, consilium, » aut favorem praestiterint, cuius- » que status, conditionis praemi- » nentiae, et dignitatis fuerint. »

Postquam, inquam, Pontifex haec dixerit, subdit: « Si vero aliqui ex » praedictis episcopali caractere » sint insigniti etc. » Atqui praedicti sunt nominati et praesentati, tum cooperantes; ergo si qui horum caractere episcopali sunt insigniti suspensionem hanc incurrunt.

Advertendum tamen est, hosce Episcopos non affici superius latis poenis, excommunicationis, et privationis fructuum; etenim excipiuntur, et una suspensionem multantur.

Circa tertiam quaestionem discrepat cl. Conrado, qui *Memoriale de Censuris pag. 136* scribit, hosce Episcopos puniri tantum *suspensione a pontificalibus et interdicto ab ingressu Ecclesiae cum reservatione simplici Rom. Pontifici*.

Ei tamen Commentatores ceteri

contradicunt, et quidem rationaliter, ni opinio nos fallit. Etenim ideo affirmari posset hanc suspensionem esse simpliciter reservatam, quia Pius Papa IX dum latam superius in ceteros excommunicationem specialiter reservatam pronuntiat, de hac suspensionem a Pontificalibus dicit *Sanctae Sedi pariter reservatam*, omisso adverbio *specialiter*.

Atqui etiam supra Pontifex scripsit: *In easdem poenas pariter reservatas ipso facto incurrunt nominati et praesentati ad vacantes Ecclesias* omisso adverbio *specialiter*. Num ne exinde horum excommunicatio reservata est simpliciter Romano Pontifici?

Profecto adverbium *pariter* innuit modum antecedentem reservationis, qui fuit specialis; ita ut non intelligamus, quo argumento sententia inducta a cl. Conrado defendi possit. Eo vel magis quod agatur de Constitutione, in qua poenae aliae sunt speciali modo Romano Pontifici reservatae; ideoque a Legislatore innuendum erat quod reservatio suspensionis in Episcopos hos lata esset simplex, et non specialis.

Cum autem specialis sit, non potest ab Episcopis absolvi, etiamsi esset occulta, si eiusmodi facta occulta aliquando esse possint.

Quid vero importet suspensio a Pontificalibus superiori Capite diximus.

APPENDIX L.

De Suspensionibus Tridentinis.

Latis in Constitutione *Apostolicae Sedis* suspensionibus addendae illae sunt, quas Patres Concilii Tridentini directe tulere, cum Pius Papa IX sartas tectasque his verbis eas manere voluerit.

« Denique quoscumque alios Sa-
» crosanctum Concilium Tridenti-
» num suspensos aut interdictos ipso
» iure esse decrevit, Nos pari modo
» suspensioni vel interdicto eosdem
» obnoxios esse volumus et decla-
» ramus. »

Porro suspensiones Tridentinae sive reservatae sive non reservatae novem numerantur, non quod tantum novem sint, sed quod sub novem Capitibus comprehendantur.

Earum *prima* est contra Episcopos qui in aliena Dioecesi Pontificalia exerceant sine Ordinarii licentia. *Sess. VI, Cap. V, de Reform.*

Secunda contra clericos non actatos, qui sede vacante, a Capitulo literas dimissorias infra annum obtinere, atque ita maiorem aliquem ordinem susceperunt. *Sess. VII, Cap. 10, De Reform.*

Tertia contra Episcopos titulares qui aliquo in loco commorantes, alienum subditum ordinent absque

proprii Praelati dimissoriis epistolis. *Sess. XIV, Cap. 2, de Reform.*

Quarta est contra ordinantes alienum subditum, et contra Clericum ordinatum. *Sess. XXIII, Cap. 8, de Reform.*

Quinta contra Abbates quoscumque quamvis exemptos et nullius Dioecesis, qui conferant primam Tonsuram vel ordines minores cuiquam qui regularis subditus non sit. *Sess. XXIII, Cap. X, de Reform.*

Sexta contra promotos per saltum *Sess. XXIII, Cap. XIV, de Reform.*

Septima contra Parochos sive saeculares sive regulares qui matrimonio iungant alienae Paroeciae sponso sine proprii Parochi licentia. *Sess. XXIV, Cap. 1, de Reform. Matrim.*

Octava contra Episcopos concubinos. *Sess. XXV, Cap. 14, de Reform.*

Nona demum contra Sanctimonialium praefectas, quae ante mensem non moneant Episcopum ut novitiam quae professionem emitte-
tere debet, exploret. *Sess. XXV, Cap. 17, De Regular. et Monial.*

De his porro suspensionibus breviter dicturi erimus.

APPENDIX LI.

CAPUT I.

Suspensione afficiuntur Episcopi qui in aliena Dioecesi, sine Ordinarii licentia Pontificalia exercent.

Eiusmodi suspensio lata *Sess. VI, Cap. V De Reform.* his verbis comprehenditur: « Nulli Episcopo liceat cuiusvis privilegii praetextu » pontificalia in alterius Dioecesi » exercere, nisi de Ordinarii loci » expressa licentia, et in personas » eidem Ordinario subiectas tantum. Si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, » et sic ordinati ab executione » ordinum sint ipso iure suspensi. »

Lato decreto integra servatur auctoritas cuiusvis Episcopi in sua Dioecesi. Quamvis autem in eo sermo esse videatur de Pontificalibus in genere, quae quid importent alias explicavimus; tamen id quod reapse in eo prohibetur est pontificalia exercere ad sacras ordinationes peragendas; etenim caput loquitur de personis episcopo Pontificalia agenti subiectis, atque in ordinatos poena suspensionis statuitur; quae innunt evidenter agi in Capite de sacris ordinationibus.

Porro Episcopi nomine hoc in loco nedum intelligitur simplex

Episcopus qui uni Ecclesiae seu Dioecesi praesit; sed etiam Archiepiscopus, seu metropolitanus, qui, saltem de antiquo iure, praeerat episcopis omnibus qui in provincia episcopatum habebant. Etenim et Archiepiscopis interdictum est Pontificalia in suffraganeorum Ecclesiis habere, vel ordinationes facere sine Ordinarii loci, scilicet suffraganei, licentia. Ita enim Ferraris V. *Archiepiscopus, Cap. II, nn. 24. 25.* « Sic nec sine licentia suffraganei » potest ordinare, chrismate inungere, degradare et alia similia » quae dicunt iurisdictionem; Archiepiscopus enim nequit exercere pontificalia in Ecclesiis suffraganeorum, absque licentia Episcopi Ordinarii. »

Atque ita decrevisse affirmat S. Congregat. Episc. et Regular. die 18 Aprilis 1599.

Quin imo Metropolitanus, quamvis sit legatus a latere, nequit Pontificalia exercere in dioecesibus suae legationis, nisi in facultatibus suae legationis id habeat, ut decretum fuit in *Tullen. 1595.* Apud Giraldi *Exposit. Iuris Pontific. Part. II, Sect. XXI.*

Verum Bellarminus in hunc Concilii Tridentini locum nonnulla decreta affert quae spectant ad rem nostram, eaque referre ad rei claritatem existimamus.